Malmö stad
Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

Datum
2026-10-09
Vår referens
Ghazal Delafrouz
Utredningssekreterare
ghazal.delafrouz@malmo.se

Remiss Socialdepartementet - Betänkandet En reform av den statliga barn- och ungdomsvården SOU 2026:52

GYVF-2026-3336

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet En reform av den statliga barn- och ungdomsvården (SOU 2026:52).

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att ställa sig positiv till utredningens ambition att reformera den statliga barn- och ungdomsvården, att minska institutionernas storlek samt att stärka skolgång och elevhälsa för placerade barn och unga. Vidare föreslår förvaltningen nämnden att särskilt vilja framhålla att målet om en obruten skolgång måste omfatta hela kedjan före, under och efter placering i ett statligt hem.

Förvaltningen föreslår nämnden att ställa sig positiv till utredningens förslag att inrätta en ny myndighet för statlig barn- och ungdomsvård (MBU). Förvaltningen föreslår nämnden att särskilt vilja uppmärksamma gymnasieelevers situation. Placerade ungdomar har en hög risk att avbryta eller inte fullfölja sina gymnasiestudier. Eftersom gymnasieskolan inte omfattas av skolplikt riskerar dessa elever att hamna i en särskilt utsatt situation om utbildningen inte ges tillräcklig prioritet under placeringstiden. Förvaltningen föreslår nämnden att därför anse att MBU behöver kunna erbjuda utbildning som möjliggör studier mot olika gymnasieprogram. Ungdomar bör ges förutsättningar att fortsätta påbörjade studier eller inleda studier som motsvarar deras behov, förutsättningar och framtida utbildningsmål.

Slutligen föreslår förvaltningen nämnden att vilja understryka vikten av en tydlig ansvarsfördelning mellan MBU, hemkommunen och andra berörda huvudmän när det gäller utbildning, elevhälsa och särskilt stöd. Tydliga ansvarsförhållanden är en förutsättning för att säkerställa en obruten skolgång för placerade barn och unga.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar detsamma till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Remissmissiv SOU 2026:52
- Betänkande, En reform av den statliga barn- och ungdomsvården (SOU 2026:52) volym 1
- Betänkande, En reform av den statliga barn- och ungdomsvården (SOU 2026:52) volym 2
- Betänkande, En reform av den statliga barn- och ungdomsvården (SOU 2026:52) volym 3
- G-Tjänsteskrivelse GVN 2026-10-23 Remiss Socialdepartementet - Betänkandet En reform av den statliga barn- och ungdomsvården SOU 2026:52
- Förslag till yttrande över Remiss Socialdepartementet - Betänkandet En reform av den statliga barn- och ungdomsvården SOU 2026:52

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2026-10-14
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2026-10-23

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet En reform av den statliga barn- och ungdomsvården (SOU 2026:52). Regeringen har gett i uppdrag att genomföra en översyn av den statliga barn- och ungdomsvårdens uppdrag och organisation.

Betänkandets förslag i korthet

Översynens syfte har varit att stärka den statliga barn- och ungdomsvårdens vårdande uppdrag och del i vårdkedjan för att säkerställa att barn och unga ges en trygg och kvalitativ vård, skola och behandling. Utredningen bedömer att reformen behöver genomföras stegvis och under en längre tidsperiod. I ett första steg (år 2026–2028) förbereds arbetet genom kompletterande och fördjupande analyser. I ett andra steg (år 2029–2031) genomförs strukturella förändringar i form av lag- och regeländringar och bildandet av en ny myndighet. I det tredje steget (2032–2034) följs resultat och erfarenheter av processen upp och utvärderas.

7. En ny myndighet för statlig barn- och ungdomsvård

Utredningen föreslår att en ny myndighet ska inrättas för den statliga barn- och ungdomsvården. Myndighetens namn ska vara Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård, förkortat MBU. Det föreslagna namnet lyfter fram det vårdande uppdraget och öppnar för att den nya myndigheten ges ett bredare uppdrag inom vårdkedjan än den grundläggande avgränsning till institutionsvård som SiS har varit begränsad till. Med en ny myndighet kan de välfungerande delarna av SiS bevaras och stärkas samtidigt som regeringen gör ett nytt samlat ställningstagande om myndighetens uppdrag och förutsättningar, som blir en ny långsiktig förpliktelse också på politisk nivå.

Myndigheten ska organiseras så att regeringen kan anpassa verksamhetens uppdrag efter förändrade behov inom den sociala barn- och ungdomsvården. Bildandet av den nya myndigheten kommer att behöva genomföras samtidigt som flera andra förändringar inom området för social barn- och ungdomsvård är eller kan bli aktuella. För att hålla samman dessa olika arbeten bedömer vi att regeringen bör ge en särskild utredare i uppdrag att förbereda och genomföra bildandet av Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård så att myndigheten kan bildas den 1 februari 2029.

8. Statliga hem för barn och unga

Utredningen förslår att de nuvarande särskilda ungdomshemmen ska ersättas av den nya placeringsformen statliga hem för barn och unga. Den nya placeringsformen ska avse hem inom socialtjänsten för barn och unga under 21 år som behöver vård med särskilt noggrann tillsyn. Vården ska omfatta omvårdnad och behandling i förening med boende. För barn ska även uppfostran ingå. Begreppet särskilt noggrann tillsyn ska definieras som möjligheten att begränsa den unges rörelsefrihet enligt bestämmelserna om de särskilda befogenheter som gäller inom den statliga barn- och ungdomsvården.

Det statliga huvudmannaskapet i kombination med ett nationellt upptagningsområde och möjligheten att inskränka barns och ungas fri- och rättigheter innebär att statliga hem för barn och unga väsentligt skiljer sig från övriga verksamheter som ryms inom HVB-begreppet. Av dessa skäl föreslår utredningen att statliga hem för vård av unga ska utgöra en ny och tydligt avgränsad placeringsform med en särskild reglering av vårdens ramar och innehåll.

Endast barn och unga som omhändertagits på grund av eget beteende och som har ett tydligt behov av särskilt noggrann tillsyn, det vill säga möjlighet till begränsningar i rörelsefriheten, ska enligt utredningens förslag få placeras på ett statligt hem för barn och unga. Utredningen föreslår dock att ett barn eller en ung person som placerats i ett statligt hem för barn och unga ska kunna fortsätta att vårdas där om vården övergår till att vara frivillig och det är det bästa för barnet. Detsamma gäller om ett barn inte längre

är omhändertaget på grund av eget beteende utan enbart på grund av brister i hemmet. Vid placering ska särskild vikt läggas vid risker som avvikning, våld eller brottslig verksamhet. Barn som inte har fyllt 13 år ska endast placeras om det finns synnerliga skäl. Myndigheten ska efter samråd med socialnämnden kunna besluta om flytt mellan enheter inom hemmet, också mellan låsbara och öppna enheter eller inom olika säkerhetsnivåer.

Tiden på ett statligt hem för barn och unga ska tas till vara och användas till genomtänkt och professionell vård under hela dygnet. Vården ska vara utformad efter individuella behov och bedrivas i enlighet med krav på delaktighet, god kvalitet samt vetenskap och beprövad erfarenhet. Den ska vara sammanhållen och omfatta flera samverkande delar som utbildning eller annan sysselsättning, social vård samt hälso- och sjukvård. En helhetssyn på barnets eller den unges livssituation och förutsättningar är central där vårdmiljön aktivt används för behandling, stöd, socialisering och utveckling, inte enbart för säkerhet eller förvaring.

9. Skolverksamhet

Utredningen bedömer att SiS utvecklingsarbete inom skolområdet har nått långt och går i rätt riktning. Det är, enligt utredningen, av största vikt att denna utveckling fortsätter inom den statliga barn- och ungdomsvården så att samtliga placerade barn och unga får tillgång till den centrala skyddsfaktor som en väl fungerande skolgång för med sig. Samverkan mellan SiS, placerande socialtjänst och skolan i hem- och/eller vistelsekommunen behöver vara strukturerad och proaktiv för att säkerställa att placerade barn eller unga inte drabbas av avbrott i skolgången av strukturella skäl.

Regeringen bör, enligt utredningen, ge SiS i uppdrag att utreda om det inom myndighetens skolverksamhet finns behov av en särskild reglering av läsårets förläggning och om myndigheten bör ges mandat att på egen hand besluta om datum för terminernas start respektive avslut.

Utredningen föreslår att regeringen ge SiS i uppdrag att utveckla en arbetsmodell för hur skolan och den övriga vården ska integreras med varandra som kan fortsätta att användas av Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård.

Utredningen bedömer det som angeläget att SiS säkerställer att arbetet med ökad skolnärvaro och minskad ogiltig frånvaro genomförs enhetligt och konsekvent i skolverksamheterna på samtliga särskilda ungdomshem.

10. Hälso- och sjukvård och tandvård

Utredningen anser att staten måste ta ett större ansvar för en god hälsa hos barn och unga i statlig barn- och ungdomsvård och för att minska och förebygga barnens och de ungas lidande till följd av ohälsa. Det bör enligt utredningen göras genom ny reglering

och genom förbättrade insatser i ungdomshemmen i samverkan mellan staten, kommuner och regioner.

Tydligare förutsättningar för ansvar och gemensam planering utifrån barnets eller de unges individuella behov

Utredningen instämmer i tidigare utredningsförslag om en tydligare ansvarsfördelning genom ett reglerat ansvar för vistelseregionen att erbjuda hälso- och sjukvård och tandvård till barn och unga som är placerade på ett statligt hem för barn och unga utanför den egna regionen. Utredningen föreslår också att Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård ska få begära att en samordnad individuell plan upprättas när den barnet eller den unge har behov av insatser både från hälso- och sjukvården och från socialtjänsten. Utredningen föreslår även en möjlighet för myndigheten att underrätta regionen om behov av hälsoundersökning.

En hälso- och sjukvårdsverksamhet vid varje statligt hem för vård av barn och unga

Utredningen föreslår att Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård ska erbjuda barn och unga som vårdas vid ett statligt hem för barn och unga en god hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvårdsverksamheten ska omfatta

- hälsofrämjande och förebyggande åtgärder,
- bedömning av psykiskt och fysiskt hälsotillstånd, och
- hantering av läkemedel.

Myndigheten ska ansvara för att erbjuda den hälso- och sjukvård som ges av sjuksköterska och psykolog. Utredningen föreslår att hälso- och sjukvårdsverksamheten ska ha som syfte att skapa förutsättningar för och stödja barnens och de ungas fysiska, psykiska och sociala hälsa och utveckling. Den ska främja barns och ungas hälsa samt förebygga och identifiera ohälsa. Hälso- och sjukvården ska också arbeta med barns och ungas individuella behov, med barn och unga i grupp och på verksamhetsnivå med hemmens ledning och övriga personal för att ge dem ökad kunskap om hur de i sitt arbete kan uppmärksamma hälsofrågor. En viktig del av det arbetet är att i nära anslutning till den sociala vården arbeta för att barnen och de unga ska kunna tillgodogöra sig den omvårdnad och behandling som ingår i vården. Trots ett konstaterat behov bedömer utredningen att det inte finns praktiska förutsättningar att börja erbjuda tandvård på plats vid de statliga hemmen för barn och unga.

Förbättrad samverkan om den hälso- och sjukvård och tandvård som regionen ansvarar för

För att säkerställa tillgången till den vård som regionerna ska ansvara för krävs, enligt utredningen, en förstärkt samverkan och formella överenskommelser mellan staten och regionerna. Utredningen föreslår att regionen ska avsätta de läkarresurser som behövs

för att erbjuda god hälso- och sjukvård åt barn och unga som vistas inom regionen i ett statligt hem för barn och unga utöver vad som gäller i enheter för integrerad vård. Läkarvården ska, om den inte kräver sjukhusvård, tillhandahållas i de statliga hemmen för barn och unga. Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård ansvarar för att ändamålsenliga lokaler finns tillgängliga. Utredningen ser även ett behov av att förstärka tillgången till hälso- och sjuk-vård i statliga hem för barn och unga med kompetenser som kan bidra till bättre stöd för barnens och de ungas vardagsfungerande och funktionsnedsättningar. Här avses till exempel arbetsterapeuter och personalgrupper inom habiliteringen såsom logopeder och fysio-terapeuter. I syfte att skapa bättre förutsättningar för gemensam och långsiktig planering avseende hälso- och sjukvård för barn och unga i statlig barn- och ungdomsvård, föreslås att regeringen ger Socialstyrelsen uppdraget att utreda och föreslå åtgärder för att främja tillgången till fast vårdkontakt i hemregionen.

En ny vårdform för integrerad vård

Utredningen bedömer att det finns behov av en ny vårdform med särskilda former för integrerad vård på nationell nivå utifrån de resultat och erfarenheter som framkommit i tidigare och pågående projekt om integrerad vård som Socialstyrelsen, SiS och flera regioner deltagit i. De särskilda formerna för integrerad vård bör ha fokus på utredning, bedömning av relevanta behandlingar och andra insatser efter akuta skeden. Att kunna anpassa och påbörja behandlingar i den utsträckning som det är möjligt utifrån barnets eller den unges behov bör också ingå i vården. Verksamheten behöver vara specialiserad på vissa typer av behov. Det gäller särskilt autismspektrumtillstånd och intellektuella funktionsnedsättningar, allvarligt och upprepat självskadebeteende eller suicidbeteende samt psykoser eller annan psykisk störning som kan komma att föranleda vård enligt lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, förkortad LPT.

En ny bestämmelse ska införas i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), förkortad HSL, om att regionen ska avsätta de läkare, psykologer och andra resurser som behövs för att barn och unga som vistas inom regionen i ett statligt hem för barn och unga och som vårdas vid en enhet för integrerad vård ska erbjudas den hälso- och sjukvård som behövs. Om vården inte kräver sjukhusvård ska den tillhandahållas på de statliga hem för barn och unga som har enheter för integrerad vård där den ska ges samordnat med socialtjänstinsatser. Regionen där det statliga hemmet för barn och unga finns ska sluta avtal om vårdformen med Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård.

11. Stärkt skydd mot missförhållanden i den statliga barn- och ungdomsvården

Utredningen anser att det behövs ett ökat skydd för de barn och unga som vistas inom statlig barn- och ungdomsvård. Deras möjligheter att framföra klagomål, komma till tals och bli lyssnade på behöver också stärkas. För att förebygga missförhållanden och

rättighetskränkningar menar vi att vårdkvaliteten generellt behöver höjas genom en kombination av organisatoriska, kompetensmässiga och strukturella åtgärder.

Ett särskilt ombud

För att stärka barns och ungas rätt att komma till tals och framföra klagomål ska det införas ett särskilt ombud för barn och unga i statlig barn- och ungdomsvård vid Inspektionen för vård och omsorg, IVO. Det särskilda ombudet ska utses av regeringen och vara en självständig och oberoende funktion. På IVO ska det finnas ett kansli för ombudet som ansvarar för beredning och administration. Barn och unga som vårdas eller har vårdats vid ett statligt hem för barn och unga samt barnens vårdnadshavare ska kunna framföra klagomål till det särskilda ombudet.

Det särskilda ombudet ska ha i uppdrag att bevaka barns och ungas rättigheter inom den statliga barn- och ungdomsvården genom att ge rådgivning och vägledning till enskilda barn och unga som vårdas eller har vårdats inom den statliga barn- och ungdomsvården. Det särskilda ombudet ska även utreda och ta ställning i enskilda klagomål om missförhållanden.

Enkla och nära interna vägar för klagomål

För att öka tillgänglighet och stöd för barn och unga som upplever missförhållanden på ett statligt hem för barn och unga ska en centralt organiserad klagomålsfunktion inrättas inom Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård. Funktionen ska organiseras på myndighetsnivå med representanter som, oberoende och självständigt i förhållande till den lokala ledningen, arbetar på plats vid de statliga hemmen för barn och unga. Klagomålsfunktionen ska ha i uppdrag att informera barn och unga om det särskilda ombudet vid IVO och bistå i kontakter.

Ökad rättssäkerhet vid fysiska ingripanden

Personal vid de särskilda ungdomshemmen har ett tillsyns- och uppsiktsansvar över barn och unga som vårdas vid hemmet, och de särskilda befogenheter som regleras i LVU ger lagstöd för att i vissa situationer begränsa barnets eller den unges fri- och rättigheter. Utredningen gör bedömningen att gällande rätt – främst föräldrabalkens tillsynsansvar och brottsbalkens regler om laga befogenhet, nödvärn och nöd – ger tillräckligt rättsligt stöd för fysiska ingripanden i den statliga barn- och ungdomsvården. Brister i praktiken bedöms huvudsakligen vara kopplade till frågor om kompetens, tillämpning och organisatoriska förutsättningar snarare än på avsaknad av reglering.

Som en väg till att stärka rättssäkerheten för barn och unga i samband med fysiska ingripanden föreslår utredningen skärpta krav på dokumentation och underrättelse. Vid ett fysiskt ingripande mot någon som vårdas vid hemmet ska chefen för det statliga hemmet för barn och unga utan dröjsmål underrätta den placerande socialnämnden och IVO. Barnet eller den unge ska erbjudas ett uppföljande samtal efter ett fysiskt

ingripande vilket syftar till att ge möjlighet att bearbeta händelsen, öka delaktigheten och bidra till lärande och förebyggande arbete. Ingripandet ska dokumenteras, dokumentationen ska omfatta händelseförlopp, skäl för ingripandet, vidtagna alternativa åtgärder, vilka som deltog och bedömningar avseende barnets bästa.

Utökade bakgrundskontroller

En viktig faktor för att undvika missförhållanden vid statliga barn- och ungdomshem är, enligt utredningen, att myndigheten har förutsättningar för att kontrollera sökandes lämplighet för uppgiften i samband med anställningen. Frågan om utökad rätt till bakgrundskontroller av medarbetare inom Utredningen anser att Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård bör utredas i samband med den breda översyn om bakgrundskontroller som pågår inom ramen för en annan utredning.

12. Informationsutbyte, personuppgiftsbehandling och uppföljning vid Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård

Myndigheters personuppgiftsbehandling och informationsutbyte med andra myndigheter regleras i olika regelverk till skydd för den personliga integriteten, bland annat EU:s dataskyddsförordning, och den svenska offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL.

Hälso- och sjukvårdsverksamheten

SiS hälso- och sjukvårds-verksamhet är inte ansluten till den nationella patientöversikten för digital delning av patientuppgifter. Det innebär att inhämtandet av relevanta uppgifter ofta är komplicerat, eftersom SiS inte alltid vet vilka andra vårdgivare barnet eller den unge haft kontakt med. Det kan också ta lång tid innan SiS faktiskt får del av uppgifterna, särskilt i de fall handlingar måste skickas analogt. I denna del utgörs det kartlagda behovet av en möjlighet att ansluta till den nationella patientöversikten.

Det finns vidare inte sekretessbrytande bestämmelser som gör att SiS alltid kan hämta in uppgifter från andra vårdgivare utan att samtycke har inhämtats. Ett sådant behov kan till exempel uppstå i akuta situationer.

Informationsutbyte mellan självständiga verksamhetsgrenar

Inom SiS finns det i offentlighets- och sekretesslagens mening två självständiga verksamhetsgrenar; hälso- och sjukvård och socialtjänstverksamhet. Det innebär att sekretess gäller mellan dem, vilket medför att personalen inte fritt kan dela information om placerade barn och unga, trots att de olika personalkategorierna jobbar i tvär-professionella team. Även inom Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård kommer hälso- och sjukvårdsverksamheten och socialtjänstverksamheten vara två självständiga verksamhetsgrenar För att kunna bedriva en integrerad och patientsäker

vård behöver, enligt utredningen, hälso- och sjukvårdspersonal och behandlingspersonal kunna samverka kring varje enskilt fall. Det finns alltså ett behov av att möjliggöra sådant informationsutbyte.

Ordning, säkerhet och brottsförebyggande arbete

Regleringen av dokumentation inom den statliga barn- och ungdomsvården innebär att det finns ett begränsat utrymme att hantera information utanför barns och ungas socialtjänstjournaler. Barn och unga har som utgångspunkt rätt att få del av allt i sina socialtjänstjournaler, och det förekommer att barn och unga utsätts för påtryckningar att hämta ut dessa och lämna dem vidare. Att SiS därigenom inte har någon möjlighet att skydda underrättelseuppgifter resulterar i att Polismyndigheten inte lämnar uppgifter till SiS, trots att uppgifterna hade varit relevanta för det förebyggande arbetet inom den statliga barn- och ungdomsvården. Utredningen bedömer att det därför finns ett behov av att den myndighet som ansvara för vården ges en rättslig möjlighet att behandla sådana uppgifter utanför barns och ungas socialtjänstjournaler. Uppgifterna är mycket känsliga och behöver därför också kunna hållas hemliga för den uppgifterna rör, men även för de allra flesta medarbetare inom myndigheten.

Kompletterande dataskyddsreglering

Vid sidan av dataskyddsförordningen och den generellt tillämpliga lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, förkortad dataskyddslagen, regleras personuppgiftsbehandlingen inom den statliga barn- och ungdomsvården i författningar som kompletterar det allmänna regelverket. Dessa kompletterande författningar, lagen (2001:454) respektive förordningen (2001:637) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten, har dock i allt väsentligt samma materiella innehåll som när de infördes för 25 år sedan. Den kompletterande dataskyddsregleringen är därmed dåligt anpassad till att verksamheten nu är digitaliserad och att dataskyddsförordningen utgör den primära rättskällan vad gäller dataskydd. Regleringen uppfattas ställa upp hinder mot sådan personuppgiftsbehandling som är nödvändig för att utföra verksamheten inom den statliga barn- och ungdomsvården. Det finns därför, enligt utredningen, ett behov av att anpassa den kompletterande dataskyddsregler-ingen till den rättsliga och tekniska utvecklingen.

Uppföljning efter avslutad vård

Sedan en långt tid har SiS en skyldighet att följa upp sin verksamhet, även efter avslutad vård. I uppföljning efter avslutad vård gäller dess-utom statistiksekretessen enligt 24 kap. 8 § OSL och 7 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641). För att kunna bedriva en adekvat uppföljningsverksamhet behövs ett gott underlag och upp-gifter från olika aktörer. Det är dock enbart socialnämnden som har en sekretessbrytande uppgiftsskyldighet gentemot SiS och de uppgifter som lämnas från socialnämnderna uppfattas av SiS ofta som bristfälliga. SiS efterfrågar därför att fler

myndigheter ges en sekretessbrytande uppgiftsskyldighet, för att uppföljningen efter avslutad vård ska bli bättre.

Förslag till yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet En reform av den statliga barn- och ungdomsvården (SOU 2026:52). Nämnden beaktar i sitt yttrande de delar av utredningen som bedöms påverka nämndens verksamhetsområde och som nämnden har synpunkter på.

Nämnden ställer sig positiv till utredningens ambition att reformera den statliga barn- och ungdomsvården, att minska institutionernas storlek samt att stärka skolgång och elevhälsa för placerade barn och unga. Nämnden vill särskilt framhålla att målet om en obruten skolgång måste omfatta hela kedjan före, under och efter placering i ett statligt hem. En placering får inte innebära att ansvaret för elevens utbildning eller nödvändig information går förlorad mellan olika huvudmän och myndigheter.

7. En ny myndighet för statlig barn- och ungdomsvård

Nämnden ställer sig positiv till utredningens förslag att inrätta en ny myndighet för statlig barn- och ungdomsvård (MBU). Nämnden delar bedömningen att verksamheten behöver ges bättre förutsättningar att erbjuda en sammanhållen vård där social behandling, utbildning och hälso- och sjukvård samverkar utifrån barnets och den unges behov. Nämnden bedömer att en tydligare organisation och styrning kan bidra till att stärka kvaliteten i insatserna för placerade barn och unga.

8. Statliga hem för barn och unga

Nämnden ställer sig positiv till utredningens förslag om statliga hem för barn och unga. Nämnden bedömer att mindre enheter med tydligare fokus på vårdens innehåll skapar bättre förutsättningar för trygghet, individuellt anpassade insatser och en stärkt samverkan mellan vård, utbildning och hälso- och sjukvård.

9. Skolverksamhet

Nämnden delar utredningens bedömning att utbildningen behöver ges en starkare ställning inom den statliga barn- och ungdomsvården. När en ungdom placeras bryts skolgången ofta upp och det kan ta lång tid innan en fungerande utbildningssituation åter är etablerad. Motsvarande utmaningar uppstår vid utskrivning och återgång till utbildning inom ordinarie skolgång i hemkommunen.

Nämnden anser att samverkan med hemkommunen behöver påbörjas redan vid inskrivningen och fortsätta under hela placeringen. Det bör även finnas en tydlig planering i god tid före utskrivning för att säkerställa elevens fortsatta skolgång. Ansvaret för att initiera och samordna denna planering tillsammans med hemkommunen bör ligga på den nya myndigheten för barn- och ungdomsvård (MBU).

Nämnden vill lyfta att det behöver tydliggöras vad som avses med samverkan, vilka aktörer som ansvarar för olika delar av processen och när olika insatser ska genomföras. Detta är särskilt viktigt när ansvarig socialtjänst, tidigare skola och mottagande skola finns i olika kommuner. Nämnden anser att samordningen av en sådan samverkan bör ligga på den nya myndigheten.

Nämnden vill särskilt uppmärksamma gymnasieelevers situation. Placerade ungdomar har en hög risk att avbryta eller inte fullfölja sina gymnasiestudier. Eftersom gymnasieskolan inte omfattas av skolplikt riskerar dessa elever att hamna i en särskilt utsatt situation om utbildningen inte ges tillräcklig prioritet under placeringstiden. Nämnden anser därför att MBU behöver kunna erbjuda utbildning som möjliggör studier mot olika gymnasieprogram. Ungdomar bör ges förutsättningar att fortsätta påbörjade studier eller inleda studier som motsvarar deras behov, förutsättningar och framtida utbildningsmål.

Nämnden ställer sig positiv till att utredningen lyfter fram betydelsen av skolnärvaro för barn och ungas utveckling och lärande. Nämnden vill samtidigt understryka vikten av att såväl giltig som ogiltig frånvaro uppmärksammas, utreds och följs upp. Tidiga och ändamålsenliga insatser behöver sättas in oavsett frånvarons orsak för att stärka elevens möjligheter att fullfölja sin skolgång.

Nämnden ställer sig positiv till förslaget att utreda behovet av en särskild reglering av läsårets förläggning inom SiS skolverksamhet. Nämnden anser att eventuella förändringar av terminstider bör beakta elevens behov av kontinuitet i utbildningen samt möjliggöra en smidig övergång vid såväl placering som återgång till hemkommunen.

Nämnden vill understryka vikten av en tydlig ansvarsfördelning mellan MBU, hemkommunen och andra berörda huvudmän när det gäller utbildning, elevhälsa och särskilt stöd. Tydliga ansvarsförhållanden är en förutsättning för att säkerställa en obruten skolgång för placerade barn och unga.

12. Informationsutbyte, personuppgiftsbehandling och uppföljning vid Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård

Nämnden välkomnar att utredningen uppmärksammar behovet av en förbättrad informationshantering. För att säkerställa en sammanhållen skolgång behöver pedagogisk dokumentation och elevhälsorelaterade uppgifter kunna överföras snabbt, säkert och rättssäkert, både vid inskrivning och utskrivning.

Nämnden anser att det bör finnas tydliga rutiner och ett tillräckligt lagstöd för att relevanta uppgifter om elevens kunskapsutveckling, stödinsatser och särskilda behov

kan delas utan onödiga dröjsmål. När MBU tar emot en elev ska redan genomförda utredningar och kartläggningar kunna användas som underlag för fortsatt arbete. På motsvarande sätt behöver den mottagande skolan i hemkommunen få tillgång till relevant dokumentation i god tid inför elevens återgång. En väl fungerande informationsöverföring är en förutsättning för att eleven ska få rätt stöd och för att viktig kunskap om elevens behov inte ska gå förlorad mellan huvudmän.

Sammanfattande synpunkter

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden välkomnar utredningens ambition att stärka kvaliteten i den statliga barn- och ungdomsvården. Nämnden bedömer att reformens framgång i hög grad är beroende av att förutsättningarna för kontinuitet i utbildningen stärks. För att uppnå en obruten skolgång krävs tydliga strukturer för samverkan mellan berörda huvudmän och myndigheter genom hela placeringen. Nämnden ser behov av ytterligare förtydliganden när det gäller ansvarsfördelning, samverkansformer och informationsutbyte, särskilt i situationer där flera kommuner och huvudmän är involverade. Nämnden vill också understryka vikten av att reformen utformas så att placerade gymnasieelever ges reella möjligheter att påbörja, fortsätta och fullfölja sina studier inom det program som de är inskrivna på när placering sker.

Slutligen anser nämnden att utbildningsperspektivet behöver genomsyra hela vårdkedjan, från inskrivning till utskrivning, för att reformens mål om förbättrade livschanser för placerade barn och unga ska kunna uppnås.

Ansvariga

Elena Zukauskaite Avdelningschef
Anneli Schwartz Förvaltningschef